

Христина Маркович
асистент кафедри цивільного права та процесу
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти
Національного університету “Львівська політехніка”,
Khrystyna.m.markovych@lpnu.ua

ДО ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

<http://doi.org/10.23939/law2020.26.201>

© Маркович Х., 2020

Розглянуто окремі проблемні питання функціонування адвокатського самоврядування в Україні. Акцентовано на його значущості як недержавного інституту, створеного для самостійного вирішення питань самоорганізації та діяльності адвокатури. Розглянуто завдання, які покладаються на органи адвокатського самоврядування. Звернено увагу на проблеми оплати адвокатами щорічних внесків на забезпечення діяльності адвокатського самоврядування. Зазначено, що зупинення права на зайняття адвокатською діяльністю звільняє адвокатів від сплати щорічного внеску на період зупинення такого права. Наголошено на проблемних аспектах забезпечення незалежності адвокатури, що передусім стосується правовідносин між адвокатурою та державою. Підкреслено важливість зміцнення довіри громадянського суспільства до надання адвокатами кваліфікованої правової правої допомоги. Проаналізовано позиції науковців щодо членства адвокатів у єдиній професійній організації – Національній асоціації адвокатів України. Вважаємо, що для забезпечення адвокатського самоврядування та незалежності інституту адвокатури членство у Національній асоціації адвокатів України є необхідною умовою, оскільки самоврядування здатне забезпечити колективну незалежність членів адвокатської спільноти. Опрацьовано нову редакція Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України. Проведено порівняльний аналіз деяких видів підвищення кваліфікації адвокатів та нотаріусів. Зроблено висновки про позитивні та негативні сторони цієї редакції. Висловлені міркування щодо необхідності проведення заходів з підвищення кваліфікації адвокатів, оскільки вони спрямовані на професійне зростання адвоката, підвищення його компетенції, іміджу та професіоналізму. Дослідження дозволяє зробити висновок, що інститут адвокатського самоврядування в Україні є доволі розвиненим, а правові положення законодавства в цій сфері достатньо деталізовані. Проте реалізація правових норм на практиці виявила, що система органів адвокатського самоврядування має певні недоліки, а окремі норми законодавства потребують вдосконалення.

Ключові слова: адвокатура, адвокат, адвокатське самоврядування, підвищення кваліфікації, незалежність, Національна асоціація адвокатів України.

Постановка проблеми. Яскравим показником розвитку та функціонування адвокатури в Україні є адвокатське самоврядування як недержавний самоврядний інститут, створений для самостійного вирішення питань самоорганізації та діяльності адвокатури.

Сьогодні в Україні назріла необхідність проведення дослідження та виявлення проблем реалізації Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” (далі — Закон) в розрізі функціонування адвокатського самоврядування. Ця тема є особливо важливою для адвокатської спільноти, оскільки органи адвокатського самоврядування відіграють провідну роль у створенні загальних принципів діяльності адвокатури та захисті адвокатів від втручання у їхню діяльність. Належне функціонування органів адвокатського самоврядування та наділення їх відповідними правами й обов’язками, забезпечення демократичного порядку їх обрання, відіграють неабияку роль у розвитку української адвокатури.

Аналіз дослідження проблеми. Дослідженням питання адвокатури займалися багато вітчизняних науковців. Вагомий внесок у розвиток вітчизняного інституту адвокатури відображений у наукових працях М. Аркеляна, Ю. Барщевського, А. Бірюкова, Є. Васьковського, В. Гончаренка, М. Єфіменка, Я. Зейкана, С. Іваницького, Ю. Пилипенка, С. Савицької, С. Сафулька, О. Святоцького, П. Хотенця, О. Хотинської-Нор, О. Щерби та ряду ін. вітчизняних й зарубіжних науковців. Дослідженням питання адвокатського самоврядування в Україні займалися значно менше науковців та практиків, серед яких варто виділити таких, як С. Антонюк, Н. Бакаєнова, Н. Бочуляк, Т. Вільчик, В. Заборовський, А. Меланчук, В. Решота, С. Рябовська, С. Фурса та ін. Зважаючи на цінний науково-практичний доробок адвокатської та наукової спільноти, сьогодні недостатньо уваги приділено окремим проблемним аспектам функціонування адвокатського самоврядування.

Метою статті є теоретико-правовий аналіз проблемних питань функціонування та нормативного регулювання інституту адвокатського самоврядування в Україні.

Виклад основного матеріалу. Законом визначено поняття адвокатського самоврядування як гарантованого державою права адвокатів самостійно вирішувати питання організації та діяльності адвокатури. Згідно із ч. 2 ст. 46 Закону адвокатське самоврядування здійснюється через діяльність конференцій адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), рад адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, ревізійних комісій адвокатів регіонів (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), Вищої ревізійної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, З’їзду адвокатів України. На зазначену систему органів адвокатського самоврядування законодавство покладає ряд завдань, які полягають у забезпеченні незалежності адвокатів, захисті від втручання у здійснення адвокатської діяльності; підтриманні високого кваліфікаційного рівня адвокатів; утворенні та забезпеченні діяльності кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури; створенні сприятливих умов для здійснення адвокатської діяльності; забезпеченні відкритості інформації про адвокатуру та адвокатську діяльність; забезпеченні ведення Єдиного реєстру адвокатів України; участі у формуванні Вищої ради юстиції [1]. Європейські експерти схвально відгукнулися щодо запропонованої системи самоврядування адвокатів, адже її створення є реалізацією положень ст. 5 Рекомендації R (2000) 21 про свободу професійної діяльності адвокатів та цілком відповідає європейським стандартам [2]. Однак, незважаючи на задовільний стан законодавства України у сфері адвокатського самоврядування, на практиці під час реалізації правових положень існує чимало проблем.

Сьогодні щорічні внески адвокатів є потужним джерелом фінансування адвокатського самоврядування. Розмір цих внесків визначається з урахуванням потреби покриття витрат на

забезпечення діяльності рад адвокатів регіонів, Ради адвокатів України, Вищої ревізійної комісії адвокатури, ведення Єдиного реєстру адвокатів України та не може перевищувати прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого станом на 1 січня відповідного календарного року [1]. Однак, реалізація цього законодавчого положення нерідко викликає складнощі, оскільки частина адвокатів не мають змоги сплачувати зазначений внесок. У певні періоди часу в правозахисників спостерігається відсутність клієнтів, а отже, і гонорару. Особливо відчутною є ця проблема в депресивних регіонах країни, населених пунктах з невеликою кількістю жителів, адвокатів-початківців, у котрих ще не сформована власна клієнтська база, адвокатів-осіб з обмеженими фізичними можливостями та адвокатів, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною. Несприятлива ситуація не оминула осіб, які щойно склали присягу адвоката України та отримали свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю, адже вони теж повинні сплачувати щорічні внески у повному розмірі, незалежно від того, в якому місяці поточного року таке свідоцтво отримано.

Рішення щодо надання розстрочки сплати щорічного внеску приймає виключно рада адвокатів регіону за заявою адвоката згідно з адресою робочого місця в Єдиному реєстрі адвокатів України, за умови обґрунтованої і документально підтвердженої фінансової неспроможності сплатити щорічний внесок [3]. Особливої гостроти в цьому контексті набуває питання порушення адвокатом порядку та строків сплати щорічних внесків, оскільки згідно із п. 2.16 згаданого Положення, вважається невиконанням рішення органу адвокатського самоврядування та є дисциплінарним проступком. У випадку порушення адвокатом порядку сплати щорічних внесків, а також/чи прострочення встановлених цим Положенням строків їх сплати понад три місяці до нього за поданням Ради адвокатів України або ради адвокатів регіону застосовується дисциплінарне стягнення у вигляді зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року (п. 2.18 Положення) [3]. Вважаємо, що ці норми нехтують ст. 34 Закону, що визначає підстави дисциплінарної відповідальності, не враховують ст.ст. 37 та 38 Закону, що передбачають стадії дисциплінарного провадження. У всякому разі, адвокат повинен сплатити щорічний внесок, будучи вже притягненим до дисциплінарної відповідальності. При цьому, як видається з аналізу практики Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури та кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури регіонів, після сплати внесків значна частина дисциплінарних проваджень припинялися за відсутню підставу для розгляду цих справ. Цікавим є те, якщо ж адвокат не встиг здійснити оплату щорічного внеску до застосування щодо нього дисциплінарного стягнення у вигляді зупинення права на заняття адвокатською діяльністю, то перерахування коштів після цього не пришвидшить поновлення такого права тому, що в законодавстві не закріплений механізм дострокового зняття санкцій. Варто зауважити, що виконання обов'язку щодо сплати щорічного внеску назабезпечення реалізації адвокатського самоврядування вважається виконаним адвокатом, якщо його внесено в повному розмірі (крім випадків розстрочення) на рахунки двох органів адвокатського самоврядування: Ради адвокатів регіону – 70 % та Національної асоціації адвокатів України (далі – НААУ) – 30 %. Зупинення права на зайняття адвокатською діяльністю звільняє адвокатів від сплати щорічного внеску на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування на період зупинення такого права.

Окремо хотілося б акцентувати на проблемних аспектах забезпечення незалежності адвокатури, що передусім, стосується правовідносин між адвокатурою та державою. Так, ст. 5 Закону регламентує незалежність адвокатури від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових та службових осіб [1]. Результатом незалежності інституту адвокатури є забезпечення свободи професійної діяльності адвоката, яка безперечно, можлива лише у межах правових норм.

Незалежними та самоврядними повинні бути адвокатські об'єднання, що здійснюють захист прав адвокатів. Професійним спілкам необхідно брати активну участь у захисті своїх членів та

всіляко сприяти забезпеченню стандартів професійної поведінки адвокатів, тісно взаємодіяти з громадськими організаціями, державною та місцевою владами. Тому сьогодні особливо важливим для адвокатської спільноти є зміцнення довіри громадянського суспільства до надання кваліфікованої правової правдої допомоги та здійснення правосуддя в країні. Так, держава та адвокатська корпорація через органи адвокатського самоврядування, будучи самостійними інституціями та водночас працюючи в тандемі, повинні забезпечувати незалежність адвокатури та високий рівень професійної підготовки адвокатів.

Що стосується зовнішньої незалежності адвоката, то сьогодні, на думку деяких фахівців, актуальним недоліком проголошеної незалежності адвокатської діяльності є обов'язковість членства в НААУ [4]. Ст. 45 ч. 6 Закону заперечує свободу вступу до об'єднання громадян, зазначаючи, що з моменту державної реєстрації НААУ її членами стають всі особи, які мають свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю. Інші особи стають членами НААУ з моменту складення присяги адвоката України. Якщо ж звернутися до Конституції України, то ст. 36 регламентує, що ніхто не може бути примушений до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій. Але варто визнати, що обов'язкове членство в НААУ є виправданим, оскільки саме воно дає можливість адвокатам в повній мірі забезпечувати свою незалежність. Так, феномен обов'язковості членства адвоката в адвокатському об'єднанні є, найімовірніше, винятком із правила, аніж порушенням конституційного права добровільності вступу до об'єднань громадян.

Позицію про обов'язкову належність адвоката до єдиної професійної організації підтримує Н. Бакаянова, наголошуючи, що вступ до адвокатської професії, яка організована у формі асоціації, є добровільним та не може розглядатися як тиск на адвоката. Так, особи, котрі не мають наміру здійснювати адвокатську діяльність із дотриманням вимог законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, мають можливість здійснювати інші види юридичної практики, зокрема нотаріальну або юридичну підприємницьку [5, с. 55].

Звернувшись до Статуту НААУ, вбачаємо основну мету її діяльності, яка полягає в об'єднанні адвокатів України для сприяння розвитку та зміцнення інституту адвокатури, підвищенні рівня правової допомоги, що надається адвокатами, підвищенні ролі та авторитету адвокатури в суспільстві, забезпеченні реалізації завдань адвокатського самоврядування, захисту прав та законних інтересів адвокатів [6]. Вважаємо, що для забезпечення адвокатського самоврядування та незалежності інституту адвокатури членство у НААУ є необхідною умовою, оскільки самоврядування здатне забезпечити колективну незалежність членів адвокатської спільноти.

Сьогодні активізація залучення адвокатів у процес формування стратегії розвитку адвокатської спільноти є одним з головних завдань, які стоять перед органами адвокатського самоврядування. Здійснити це можливо, зробивши процес прийняття рішень такими органами максимально прозорим і публічним. Зараз адвокатура стикається з небажанням держави вести повноцінний діалог. Необхідно додатково лобіювати цілу низку гарантій незалежності адвокатів [7, с. 161].

Дискусійним сьогодні виявилось питання нової редакції Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України від 01 липня 2019 р. (далі — Порядок), що викликало чимало суперечок та різнобічність думок адвокатської спільноти. Передусім, зазначимо, що підвищення кваліфікації передбачає підвищення професійного рівня адвоката та є його обов'язком, що полягає у безперервному поглибленні, розширенні, оновленні своїх професійних знань, вмінь та навичок, а також за бажанням адвоката здобуття нової спеціалізації або кваліфікації у певній галузі права, забезпеченні адвокатів інформацією про зміни у чинному законодавстві та практиці його тлумачення і застосування [8].

Серед нововведень, які торкнулися адвокатів варто відмітити, що правники, які набули статусу адвокатів перший рік зобов'язані пройти модульну програму “Молодий адвокат”, розроблену Вищою школою адвокатури НААУ та затверджену Експертною радою НААУ. Також адвокати, які отримали свідоцтво, протягом перших трьох років своєї адвокатської діяльності зобов'язані підвищувати кваліфікацію в обсязі 48 годин, з яких не менше 16 годин — щороку. Очевидно, новий Порядок є більш вимогливим до категорії молодих спеціалістів. Для досвідчених фахівців достатнім буде підвищення свого професійного рівня в обсязі 10-ти годин щороку, але не менше 30 годин протягом трьох років. Відмічаємо, що одна година навчання прирівнюється одному балу. Адвокату також нараховуються залікові бали, отримані на міжнародних заходах, визнаних організацією-підписантом Меморандуму ССВЕ “Про взаємне визнання транскордонного підвищення кваліфікації адвокатів”. У такий спосіб адвокати, крім зарахування балів, мають змогу отримати нові знання та обмінятися професійним досвідом з міжнародними колегами.

До негативних сторін згаданого Порядку адвокати відносять завищену вартість тренінгів, для яких передбачена оплата, оскільки кожен адвокат сплачує щорічні внески до НААУ та Ради адвокатів регіону, в якій адвокат перебуває на обліку, тому вартість платних заходів для підвищення кваліфікації повинна бути нижчою.

Крім цього, незрозумілою залишається ситуація з тестуванням, а саме: в який спосіб та на підставі якого нормативно-правового акту воно проходитиме та оцінюватиметься? Українські адвокати схвильовані такими новелами, оскільки для того, щоб отримати свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю, особа складає кваліфікаційний іспит відповідно до Закону, чим підтверджує свою компетентність та готовність надавати правову допомогу громадянам. Більше цього, практикуючі адвокати свідомо намагаються підвищувати свій професійний рівень шляхом відвідування семінарів, практикумів, круглих столів, обираючи для себе особисто ті напрямки, з якими пов'язана їхня діяльність [9]. До прикладу, відвідування семінарів з підвищення кваліфікації на тему спадкових чи сімейних правовідносин для адвоката, який надає правову допомогу виключно у кримінальних провадженнях, буде щонайменше неактуальним, оскільки він апriorі не займається цією категорією справ.

Також викликає інтерес питання підвищення кваліфікації та механізм зарахування балів за участь у міжнародних заходах (конференціях), видання підручників, посібників, монографій, публікації статей у фахових виданнях України та виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних. Так, згідно з Порядком, необхідною умовою для зарахування балів за наукову або науково-практичну статтю є рецензування Вченою радою Вищої школи адвокатури НААУ [8]. Виникає питання, чи доречною є така вимога, якщо статті, які приймаються для публікації у фахових виданнях, проходять анонімне рецензування фахівцями відповідної галузі? Вважаємо, що проходження повторного рецензування вже опублікованої статті є нелогічним, оскільки ставить під сумнів кваліфікацію як адвоката, так і рецензентів. Пропонуємо внести доповнення до п. 15.5 Порядку, зазначивши, що “рецензуванню Вченою радою Вищої школи адвокатури НААУ підлягають наукові або науково-практичні статті адвоката, які опубліковані у періодичних виданнях, що не належать до переліку фахових видань України зі спеціальності “Право”.

Порівнюючи Порядок підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів, зустрічаємо такий вид підвищення кваліфікації як самостійне навчання, яке може здійснюватися шляхом публікацій науково-практичних статей з питань нотаріату у фахових друкованих виданнях та електронних фахових виданнях України [10], в якому не передбачено жодного обов'язкового рецензування цих публікацій, зокрема органом професійного самоврядування нотаріусів чи ін. Також для підвищення професійного рівня достатнім є участь у міжнародних семінарах, симпозиумах, науково-практичних конференціях з питань нотаріату. Для підтвердження підвищення кваліфікації за цим видом достатньо надати копії опублікованих науково-практичних статей, дипломів, сертифікатів, довідок тощо.

Зважаючи на певні недоліки нового Порядку, він призначений для покращення умов професійного росту, тому варто відзначити і його переваги. Насамперед, адвокат звільняється від обов'язку подавати звіти про підвищення кваліфікації, а бали, що нараховані за участь у семінарах, зберігаються в електронному вигляді та автоматично вносяться до Єдиного реєстру адвокатів України. Так, відсутня необхідність збирати сертифікати та подавати щорічні звіти у регіональну раду адвокатів, що можна вважати позитивним напрацюванням органів адвокатського самоврядування. Ще одним схвальним кроком є наявність єдиного сайту, який містить інформацію про заходи з підвищення кваліфікації адвокатів, а якщо ж захід не відображений на сайті, то, очевидно, що він неакредитований та бали за нього не нараховуватимуться. Важливим є те, що реєстрація для участі у заході відбувається у досить простий спосіб, для чого не потрібно володіти спеціальними технічними навичками. Також, зручним для адвокатів є можливість самостійно обирати заходи як на платній, так і на безоплатній основі. У випадку, якщо безкоштовний захід з підвищення кваліфікації проводиться регіональним органом адвокатського самоврядування в своєму регіоні, – адвокатам такого регіону надається перевага в реєстрації на такі заходи.

Вважаємо, що в силу постійних законодавчих змін, необхідність проведення заходів з підвищення кваліфікації є очевидною, оскільки вони спрямовані на професійне зростання адвоката, яке приводить до підвищення його компетентності, іміджу правозахисника та наближає до вершин професіоналізму.

Висновки. Інститут адвокатського самоврядування в Україні є досить розвиненим, а правові положення законодавства в цій сфері достатньо деталізовані. Проте реалізація правових норм на практиці виявила, що система органів адвокатського самоврядування має певні недоліки, а окремі норми законодавства потребують вдосконалення. Так, в Україні для вирішення проблем необхідно змінити системи сплати щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування, щоб всі адвокати мали змогу їх сплачувати; удосконалити процедуру підвищення кваліфікації адвоката у виді написання науково-практичних статей, участі у міжнародних конференціях, симпозиумах тощо; налагодити діалог між адвокатським самоврядуванням і державою задля визначення стратегії розвитку адвокатури та забезпечення її незалежності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про адвокатуру і адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17.2>. Слива Л. В. Адвокатське самоврядування в Україні: проблеми та перспективи розвитку. Цивілістична процесуальна думка. 2015. № 1. С. 102–107.
2. Положення про внески на забезпечення адвокатського самоврядування (нова редакція) : Рішення Ради адвокатів України від 16.02.2013 р. № 72. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.07.04-05-pologennya-75.pdf>.
3. Рабовська С. Я. Окремі питання принципів діяльності адвокатури України. Цивілістична процесуальна думка. 2015. № 1. С. 98–102.
4. Бакаянова Н. Права адвокатів як членів єдиної професійної організації. *Jurnalul juridic national: teorie si practica*. 2015. № 6. С. 53–56.
5. Статут Національної асоціації адвокатів України : Рішення Установчого з'їзду адвокатів України від 17.11.2012 р. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/statut_naau.pdf.
6. Меліхова Ю. О. Основні проблеми та напрями вдосконалення інституту адвокатури в Україні на сучасному етапі розвитку. Європейські перспективи. 2017. № 2. С. 159–164.
7. Порядок підвищення кваліфікації адвокатів України (нова редакція) : Рішення Ради адвокатів України від 21.09.2019 р. № 111. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/poryadki/2019-09-21-poryadki-111_5db2d7f00ffe2.pdf.
8. Світло чи тінь: про новий Порядок підвищення кваліфікації адвокатів. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/svitlo-chi-tin-pro-noviy-poryadok-pidvishchennya-kvalifikaciyi-advokativ.html> (дата звернення: 22.03.2020).
9. Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів : Наказ Міністерства юстиції України від 28.08.2014 р. № 1422/5 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1046-14>.

REFERENCES

1. Pro advokaturu i advokats'ku diial'nist' : Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 № 5076-VI [Advocacy and advocate's activity: Law of Ukraine of 05.07.2012 No. 5076-VI]. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> [in Ukrainian].
2. Slyva L. Attorney selfgovernment in Ukraine: problems and settlement prospects. Tsyvilistychna protsesual'na dumka [Civilistic procedural thought]. 2015. № 1. p. 102–107 [in Ukrainian].
3. Polozhennia pro vnesky na zabezpechennia advokats'koho samovriaduvannia (nova redaktsiia) : Rishennia Rady advokativ Ukrainy vid 16.02.2013 № 72 [Regulation on contributions to the provision of advocate self-government (new version): Decision of the Bar Council of Ukraine of 16.02.2013 No. 72]. Available at <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.07.04-05-pologennya-75.pdf> [in Ukrainian].
4. Rabovsca S. Some issues of organizational principles of the advocacy in the Ukraine. Tsyvilistychna protsesual'na dumka [Civilistic procedural thought]. 2015. № 1. p. 98–102 [in Ukrainian].
5. Bakaianova N. Prava advokativ iak chleniv iedynoi profesijnoi orhanizatsii [The rights of lawyers as members of a single professional organization]. *Jurnalul juridichna: teoriesipraktica*. 2015. № 6. P. 53–56 [in Ukrainian].
6. Statut Natsional'noi asotsiatsii advokativ Ukrainy : Rishennia Ustanovchoho z'izdu advokativ Ukrainy vid 17.11.2012 [Statute of the National Bar Association of Ukraine: Decision of the Constituent Congress of Advocates of Ukraine dated 17.11.2012]. Available at https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/statut_naau.pdf [in Ukrainian].
7. Melikhova Yu. O. Osnovni problemy ta napriamy vdoskonalennia instytutu advokatury v Ukraini na suchasnomu etapi rozvytku [Main problems and directions of improvement of the Institute of Advocacy in Ukraine at the present stage of development]. *Yevropejs'ki perspektyvy* [European perspectives]. 2017. № 2. P. 159–164 [in Ukrainian].
8. Poriadok pidvyschennia kvalifikatsii advokativ Ukrainy (nova redaktsiia) : Rishennia Rady advokativ Ukrainy vid 21.09.2019 № 111 [The order of advancement of lawyers of Ukraine (new edition): Decision of the Council of Advocates of Ukraine of 21.09.2019 No. 111]. Available at https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/poryadki/2019-09-21-poryadki-111_5db2d7f00ffe2.pdf [in Ukrainian].
9. Svitlo chy tin' : pro novyj Poriadok pidvyschennia kvalifikatsii advokativ [Light or Shadow: New Order of Advocacy]. Available at <https://jur-gazeta.com/golovna/svitlo-chi-tin-pro-noviy-poryadok-pidvishchennya-kvalifikaciyi-advokativ.html> [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Poriadku pidvyschennia kvalifikatsii notariusiv, konsul'tantiv derzhavnykh notarial'nykh kontor, derzhavnykh notarial'nykh arkhiviv, pomichnykiv pryvatnykh notariusiv : Nakaz Ministerstva iustytysii Ukrainy vid 28.08.2014 № 1422/5 [On approving the Procedure of training of notaries, consultants of state notary offices, state notary archives, assistants of private notaries: Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 28.08.2014 No. 1422/5] / Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1046-14> [in Ukrainian].

Дата надходження: 03.04.2020 р.

Khrystyna Markovych

Institute of Law, Psychology and Innovative Education
Lviv Polytechnic National University,
Department of Civil Law and Procedure

ON QUESTION OF FUNCTIONING OF ADVOCATORY SELF-GOVERNMENT IN UKRAINE

The article is devoted to a consideration of some problematic issues of functioning of the advocatory self-government in Ukraine. It is accentuated on its importance as a non-governmental institute created for the independent resolution of self-organization and advocacy activities. The tasks entrusted to units of advocatory self-government are considered. Attention is drawn to problems of advocates' annual fees for providing the advocatory self-government activities. It is noted that the stop of the right to advocate practice exempts advocate from paying an annual fee for the termination period of such right. Problematic aspects of ensuring bar independence are emphasized, which primarily concerns a legal relationship between bar and state. The importance of strengthening the confidence of civil society in providing qualified legal assistance of advocates is emphasized. Positions of scientists on membership of advocates in the only professional organization — Ukrainian National Bar Association

— are analyzed. We believe that membership of the Ukrainian National Bar Association is a prerequisite for ensuring self-government and independence of the advocacy institute, as self-government is able to ensure the collective independence of members of the bar community. The new version of the order of professional advancement of advocates of Ukraine has been analyzed. A comparative analysis of some types of professional development of advocates and notaries is carried out. Conclusions have been made about the positive and negative sides of this new version. Consideration is given to the need for events to improve the skills of advocates as they aim at the professional advancement of advocates, enhancing their image, competence, and professionalism. The conducted research allows concluding that the advocacy self-government in Ukraine is quite advanced and the legal provisions in this area are sufficiently detailed. However, the implementation of legal norms in practice revealed that the system of self-government units has certain disadvantages and that certain norms of legislation need improvement.

Key words: advocacy, advocate, advocacy self-government, professional development, independence, Ukrainian National Bar Association.